

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Mf.I.50.009/2021/6. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. Meggyes József ügyvéd ügyintézője mellett eljáró Tárkányi Ügyvédi Iroda (cím) által képviselt felperes neve (cím) felperesnek - a Dr. Magyar Ákos ügyvéd (cím) által képviselt alperes neve (cím) alperes ellen munkavállaló kártérítési felelőssége iránt indított perében a Nyíregyházi Törvényszék 4.M.70.212/2020/6. számú ítélete ellen az alperes által 7. és 9. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán – tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét azzal hagyja helyben, hogy mellőzi az alperes 142 816 (száznegyvenkétezer-nyolcszáznegyvenhat) forint fellebbezési illeték megfizetésére kötelezését, megállapítva, hogy ezen összeget az állam viseli.

Kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 8 100 (nyolcezer-egyszáz) forint általános forgalmi adót tartalmazó 38 100 (harmincnyolcezer-egyszáz) forint másodfokú eljárással felmerült költséget.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] A felperes munkáltatóként, az alperes munkavállalóként 2018. július 7. napján „egyszerűsített munkaszerződést” írt alá, amelyben a felek a munkaviszony kezdeteként 2018. július 7., a munkaviszony megszűnésének napjaként 2019. július 9. napját, személyi alapbérként napi bruttó 4984 forintot, rendes munkaidőként és ledolgozott napi munkaórák számaként is 8 órát tüntettek fel, az alperes által ellátandó munkakört gépkocsivezetőként jelölték meg. Az alperes az egyszerűsített foglalkoztatásról szóló 2010. évi LXXV. törvény (továbbiakban Efo.tv.) 11. § szerinti bejelentési kötelezettségének nem tett eleget, a felek között egyszerűsített foglalkoztatásra irányuló jogviszony nem jött létre, jogviszonyuk az általános szabályok szerinti határozott idejű munkaviszony.

[2] Az alperes 2018. július 9. napján 21 óra körül a felperesi üzembentartó (XXX-001) forgalmi rendszámú, Renault Prémium típusú nyergesvontatóból és (XXX-002) forgalmi rendszámú, Trailor típusú pótkocsiból álló járművel balesetet szenvedett a 41. számú főút 12. kilométerszelvényének Sényői úti kereszteződésében. A balesetet az okozta, hogy az alperes az „Állj, elsőbbségadás kötelező” közúti jelzőtáblát figyelmen kívül hagyva nem adta meg az elsőbbséget az (XXX-003) forgalmi rendszámú gépjárműnek.

[3] A tehergépjármű baleset előtti forgalmi értéke 1 328 000 forint volt, azt a baleset után a felperes roncsként értékesítette 431 800 forintért. A felperes a balesetet szenvedett jármű pótlására 2018. július 13. és 2018. október 31. közötti időszakban (TANÚ1)-től 889 000 forint bérleti díj mellett bérbe vette a (XXX-004) forgalmi rendszámú, MAN típusú tehergépjárművet.

[4] A felperes keresetében kérte az alperest kötelezni 1 785 200 forint és ezen összegből 896 200 forint után 2018. július 10. napjától járó kamata és perköltsége megfizetésére. Keresetében a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (továbbiakban Mt.) 179. § alapján kérte a szándékosan vagy legalább súlyosan gondatlanul okozott kára megtérítését.

[5] Az alperes ellenkérelmében elsődlegesen a per megszüntetését, másodlagosan a kereset elutasítását, míg harmadlagosan kármegosztás alkalmazását kérte. Hivatkozása szerint az Efo. tv. által előírt bejelentés hiányában a felek között egyszerűsített foglalkoztatásra irányuló munkaviszony nem jött létre, a felek szerződési akaratának hiányában nem állapítható meg az általános szabályok szerinti munkaviszony létrejötte sem. Hivatkozott arra is, hogy nem rendelkezett ún. GKI igazolással sem.

[6] A Nyíregyházi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 10.M.164/2019/7. szám alatti ítéletében a kereset szerint marasztalta az alperest, mely ítéletet a Debreceni Ítéltábla Mf.I.50.020/2020/4. szám alatti végzésével hatályon kívül helyezett és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. Előírta az elsőfokú bíróságnak az alperes permegszüntetési kérelmének vizsgálatát és a felek szerződéskötéskori akaratának feltárása útján annak tisztázását, hogy a felek között milyen jogviszony jött létre.

[7] A felperes a megismételt eljárásban keresetét változatlanul fenntartotta, állította, hogy a felek akaratának munkaszerződés megkötésére irányult. Az alperes ellenkérelmét szintén fenntartotta.

[8] Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban hozott ítéletében kötelezte az alperest a felperes javára 1 785 000 forint tőke, valamint 896 200 forint tőkének 2018. július 10. napjától a kifizetés napjáig járó késedelmi kamata és 359 112 forint perköltség megfizetésére. Kötelezte továbbá az alperest, hogy fizessen meg a Magyar Államnak külön felhívásra 53 560 forint ellentmondási és 142 816 forint fellebbezési illetéket.

[9] Az ítélet indokolásában az alperes előadása, (TANÚ2) és (TANÚ1) tanúvallomása és a felek által aláírt „egyszerűsített munkaszerződés” elnevezésű okirat alapján rögzítette, hogy a felek egyszerűsített foglalkoztatásra irányuló munkaszerződést kívántak kötni, azonban az alperes az Efo.tv. 11. § szerinti bejelentési kötelezettségét nem teljesítette. A felek között ezért nem egyszerűsített foglalkoztatás keretében történő munkaviszony, hanem az Mt. szerinti normál munkaviszony jött létre egy napra. Az alperesi munkavállaló munkaviszonyból származó kötelezettségét szándékosan megszegve okozott balesetet, az Mt. 179. § (1) és (3) bekezdése alapján köteles a munkáltató teljes kárát megtéríteni. Kártérítésként a Polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (továbbiakban Ptk.) 6:522. § (1) és (2) bekezdése alapján a károsult vagyonában

bekövetkezett értékcsökkenést és a károsultat ért vagyoni hátrányok kiküszöböléséhez szükséges költségeket egyaránt köteles megfizetni.

[10] Az ítélet szerint nem ad alapot kármegosztásra, hogy a felperes az egyszerűsített foglalkoztatás vonatkozásában fennállt bejelentési kötelezettségét nem teljesítette, az a kár bekövetkeztében nem értékelhető. Szintén nem lehet alapja kármegosztásnak, ha az alperes nem rendelkezett ún. GKI igazolással, mert az sem a baleset bekövetkeztében, sem az alperes kártérítési felelőssége körében nem releváns.

[11] Az alperes fellebbezésében kérte az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és a per megszüntetését a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (továbbiakban Pp.). 379. § alapján. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság nem tett eleget a tényállás megállapítására vonatkozó kötelezettségének: nem tisztázta a felek szerződési akaratát, a munkáltatói kötelezettségek teljesítését az állam, illetőleg a munkavállaló felé. Ezek teljesítését a Pp. 265. § alapján a felperesnek kellett volna bizonyítania. A felek szerződési akarata eseti/alkalmi munkavégzésre irányult, amely a felperes mulasztása miatt hiúsult meg. Az elsőfokú ítélet egyaránt tartalmazza, hogy az egyszerűsített munkaszerződés a foglalkoztatás időtartamaként egy évet határoz meg, majd azt logikai ellentmondással egy napra szól normál munkaszerződéssé minősíti át. Az elsőfokú bíróság mindezekre tekintettel tévesen állapította meg, hogy közöttük hagyományos munkaviszony állt fenn, és helytelenül állapította meg az alperes munkavállalói kártérítési felelősségét.

[12] A felperes a fellebbezési ellenkérelmében kérte az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását és az alperes kötelezését a másodfokú eljárással felmerült költségeinek megfizetésére. Jogi álláspontja szerint a felek által aláírt „egyszerűsített munkaszerződés” tartalmazza az Mt. által a munkaszerződésre előírt kötelező tartalmi elemeket. A meghallgatott tanúk vallomása szerint a felperes akaratára egyértelműen munkaszerződés létrehozására irányult, az alperes a tanúk nyilatkozatait elfogadta, maga is úgy nyilatkozott, hogy megállapodásuk munkaviszonyban történő foglalkoztatásra irányult. A bejelentési kötelezettség elmulasztása a felek közötti munkaviszonyt nem tette semmissé, csak azt eredményezte, hogy a felek között nem egyszerűsített, hanem normál munkaviszony jött létre. A bizonyítás alapján a felek közötti jogviszonyban az egyes jogviszonyok elhatárolásánál igazodási pontot jelentő 7001/2005. (MK 170) FMM-PM együttes irányelvben meghatározott munkaviszonyra jellemző elsődleges és másodlagos minősítő jegyek fennálltak.

[13] Az ítéltábla a fellebbezést a Pp. 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

[14] A fellebbezés nem alapos.

[15] Az ítéltábla felülbírálati jogkörét a fellebbezés és fellebbezési ellenkérelem korlátai között gyakorolhatta [Pp. 370. § (1) bekezdés], így jelen másodfokú eljárásban kizárólag a Pp. 379. § által meghatározott feltételek fennállását vizsgálhatta. Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság helytállóan minősítette a felek közötti pert a Pp. 508. § (1)

bekezdése szerinti munkaügyi pernek, így a per megszüntetésének alperes által hivatkozott indoka nem áll fenn.

[16] A perben nem volt vitatott, hogy a felek az Efo.tv. mellékletében rendszeresített egyszerűsített munkaszerződést írtak alá, szezonális munkafeladat ellátására. Nem volt vitatott az sem, hogy a felperes az Efo.tv. 11. § által előírt bejelentési kötelezettségének nem tett eleget, így a felek között az Efo.tv. 3. § (1) bekezdésére figyelemmel egyszerűsített foglalkoztatásra irányuló munkaviszony nem jött létre. Nem vitatható az sem, hogy az alperes a felek megállapodása szerinti feladatot ugyanakkor ellátta, a felek között ekként létrejött jogviszony jogi minősítése volt vitás.

[17] A felek szerződési szabadságukra tekintettel szabadon dönthetnek arról, hogy kívánnak-e szerződéses kapcsolatot létrehozni, szabadon határozzák meg a jogszabályi keretek között a szerződésük tartalmát is, a megkötött szerződést annak tényleges tartalma szerint kell elbírálni. Az egyes jogviszonyok elhatárolásának szempontjait rögzítő 7001/2005. (MK 170.) FMM-PM együttes irányelv ugyan a 2010. évi CXXX. törvény 47. § szerint hatályát veszítette, azonban az abban meghatározott, az egyes jogviszonyok elhatárolására meghatározott szempontokat a gyakorlat a 2012. évi I. törvény hatálya alatt is irányadónak tekinti. Ennek megfelelően a munkaviszony elsődleges, önmagában is meghatározó jelentőségű minősítő jegye a tevékenység jellege, a munkakör, a személyes munkavégzési kötelezettség, a foglalkoztatási kötelezettség a munkáltató részéről, rendelkezésre állás a munkavállaló oldalán, az alá- fölérendeltségi viszony. Másodlagos minősítő jegynek tekintendő egyebek mellett az irányítási, utasítási és ellenőrzési jog, a munkaidő beosztásának meghatározása, a munkavégzés helye, az elvégzett munka díjazása, a munkáltató munkaeszközeinek, erőforrásainak és nyersanyagainak felhasználása, a biztonságot, egészséget nem veszélyeztető munkavégzés biztosítása. Az elsőfokú bíróság helytállóan vizsgálta ezen minősítő jegyek fennállását, a rendelkezésre álló bizonyítékok okszerű mérlegelésével állapította meg, hogy a felek között ténylegesen munkaviszony jött létre.

[18] A felek egyező előadásuk és a mindkét fél által aláírt egyszerűsített munkaszerződés tanúsága szerint az Mt. 45. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint megállapodtak az alperes munkakörében (gépkocsivezető) és bruttó személyi alapbérében (4984 forint/nap), rögzítették a munkavégzés helyét is (Magyarország). A megállapodás szerint az alperes nem kizárólag egy fuvarfeladat elvégzését vállalta, hanem több, előre nem meghatározott számú fuvarfeladat teljesítését, ahol az egyes feladatokat (TANÚ2) alperes által is elfogadott tanúvallomása szerint kizárólag a felperes volt jogosult meghatározni. A felek megállapodása szerint az alperes személyesen volt köteles ellátni feladatát [Mt. 52. § (1) bekezdés d) pont], alvállalkozó, helyettes állítására nem volt jogosult. A bizonyítékok alapján kétséget kizáróan megállapítható továbbá, hogy a felek kapcsolatában a polgári jogra jellemző mellérendeltség helyett hierarchikus, alá-fölé rendeltség érvényesült, a felperes utasítási joga mellett [Mt. 42. (2) bekezdés a) pont] a felperes határozta meg az elvégzendő feladatokat, de emellett például a tehergépjármű tankolásának körülményeit is. Emellett az alperes a tevékenységet kizárólagosan a felperes munkaeszközeivel, erőforrásaival végezte el.

[19] A felek közötti jogviszony minősítése során valamennyi releváns tény, minősítő jegyet az elsődleges szempontok prioritása mellett, egyenként és összességében is kell vizsgálni és mérlegelni, önmagában egyetlen ismérv megléte vagy hiánya sem meghatározó. Kizárólag a tényállás teljessége alapján lehet megállapítani a munkavégzésre irányuló

jogviszony alapjául szolgáló szerződés típusát. Ezért habár a felek jogviszonyában egyes minősítő jegyek fennállása nem volt megállapítható - így a felperest nem terhelte folyamatos foglalkoztatási kötelezettség, nem volt köteles folyamatosan ellátni az alperest munkával – a felek közötti szerződés a munkaszerződésre jellemző vonásokkal rendelkezett.

[20] A felek szerződési akarata is munkaszerződés, és nem valamely polgári jogi szerződés létrehozására irányult. A felperes hirdetése is munkaszerződés megkötésére irányuló ajánlatot tartalmazott, az alperes saját előadása szerint is a szerződés megkötésekor elhangzottak szerint munkaviszonyban kívánták foglalkoztatni, mellyel maga is egyetértett. A perben az alperes a Debreceni Ítéltábla Mf.I.50.020/2020/4. számú végzésben foglalt tájékoztatása ellenére nem bizonyította, hogy szerződési akarata kizárólagosan a speciális foglalkoztatási viszony létesítésére, egyszerűsített munkaszerződés megkötésére állt fenn.

[21] Az ítéltábla emellett rámutat arra is, hogy az egyszerűsített foglalkoztatás szabályait az Mt. 201–203. §-ában szabályozza elsődlegesen, meghatározva, hogy erre az atipikus jogviszonyra az Mt. mely általános szabályai nem alkalmazhatók. A speciális szabályokat az Efo.tv. rögzíti, mely részletes rendelkezéseket tartalmaz a bejelentési és közteherviselési szabályokra. Amennyiben ezt a kötelezettséget a foglalkoztató elmulasztja, abban az esetben a munkáltató és a munkavállaló között létesített munkaviszonyt az általános szabályok szerint kell megítélni, a felek jogaira és kötelezettségeire az atipikus munkaviszony szabályai nem alkalmazhatók (Kúria Mfv. III.10.517/2017.).

[22] A fentiek alapján hiába irányult a felek szándéka egyszerűsített foglalkoztatásra, az nem a felperes akarata miatt, hanem a jogszabályi rendelkezések megsértése miatt érvénytelen (semmiss).

[23] A felek között létrejött jogviszonyt az elsőfokú bíróság mindezekre tekintettel helytállóan minősítette általános szabályok szerinti munkaviszonynak, mely határozott – a felek írásba foglalt szerződésében rögzített – időtartamra jött létre. Az elsőfokú ítélet indokolása ezen határozott idő tartamát illetően valóban ellentmondásos, az ítéltábla a munkaviszony egy napra vonatkozó létrejöttére vonatkozó megállapítást mellőzi az indokolásból.

[24] Az ítéltábla megjegyzi továbbá, hogy amennyiben megvalósult volna a szabályszerű bejelentése az alperesnek, és egyszerűsített foglalkoztatási jogviszony jött volna létre a peres felek között, az általa szándékosan okozott kárt az Mt. 203. § alapján alkalmazandó 179. § szerint abban az esetben is köteles lett volna a munkáltatónak megtéríteni.

[25] A jogviszony minősítése szempontjából a továbbiakban nincs jelentősége annak, ha a felperes a munkaviszonyhoz kapcsolódó egyes – őt a hatóságok, vagy a munkavállaló felé terhelő - kötelezettségeit esetleg nem teljesítette, ennek jogkövetkezményei az egyes hatósági eljárásokban, illetőleg a munkavállaló igényérvényesítése, általa kezdeményezett jogvita keretei között vonhatóak le.

[26] A felek között tehát ténylegesen munkaviszony jött létre, melyből keletkező jogvita a Pp. 508. § (1) bekezdés a) pontja alapján a munkaügyi per, annak elbírálására a Pp. 20. § (2) bekezdése alapján a Nyíregyházi Törvényszék rendelkezett hatáskörrel. Az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének és az eljárás megszüntetésének Pp. 379. § által meghatározott feltételi így nem álltak fenn, a Pp. 382. § alapján az ítélet érdemi vizsgálata nélkül érdemben annak helybenhagyásáról döntött az ítéltábla.

[27] Az ítéltábla ugyanakkor észlelte, hogy az alperes a Pp. 525. § (1) bekezdés és 73/2009. (XII. 22.) IRM rendelet alapján munkavállalói költségkedvezményre jogosult, őt az 525. § (2) bekezdése szerint a keresetlevél előterjesztésétől kezdve, a per egész tartamára, valamint a végrehajtási eljárásra is kiterjedő költségmentesség illeti meg. A Pp. 95. § (1) bekezdés c) pontja alapján így pervesztessége esetén sem köteles a meg nem fizetett illeték, továbbá az állam által előlegezett költség megfizetése. A Pp. 95. § (5) bekezdése szerint a költségmentesség nem mentesíti a felet a szükségtelen perbeli cselekmény meg nem fizetett illetékének és állam által előlegezett költségének a megfizetése alól. A szükségtelen perbeli cselekményeket sem támogatja állami segítséggel, az ezekkel együtt járó esetleges illetéket ugyan a költségmentes félnek nem kell előlegeznie, de a viselésük alól nem mentesül. Az alperes a bíróság felhívása ellenére határidőben írásbeli ellenkérelmet nem terjesztett elő, ezen mulasztása következtében bocsátotta ki az elsőfokú bíróság a bírósági meghagyást, mellyel szembeni ellentmondás illetéke kizárólag az alperes mulasztása okán merült fel, melyet – mint szükségtelenül okozott költséget – a munkavállalói költségkedvezmény ellenére is köteles megfizetni. A fellebbezési illeték ugyanakkor nem sorolható a Pp. 95. § (5) bekezdésében meghatározott, szükségtelen perbeli cselekménnyel okozott költségek közé, így az alperes azok megfizetésére nem kötelezhető. Az ítéltábla a Pp. 383. § (6) bekezdése alapján a le nem rótt illeték viseléséről hivatalból döntött az elsőfokú bíróságtól eltérően.

[28] A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján saját költségei viselése mellett köteles megtéríteni a felperes másodfokú eljárással felmerült költségeit. Az ítéltábla a felperes javára a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése alapján megállapítható ügyvédi munkadíj mértékét a 3. § (6) bekezdésére figyelemmel az elvégzett ügyvédi tevékenységgel arányosan mérsékelte, figyelembe véve, hogy a felperes mindösszesen egy rövid fellebbezési ellenkérelmet szerkesztett.

[29] A jelen másodfokú eljárás az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 51. § (1) bekezdése szerint illetékmentes, ezért a másodfokú eljárással illetékköltség nem merült fel.

Debrecen, 2021. március 30.

Dr. Tass Edina s.k. a tanács elnöke, Dr. Gárdosi Judit s.k. előadó bíró, Dr. Pribula László s.k. bíró